

Laidiens: 25.02.2004., Nr. 30

Ministru kabineta noteikumi Nr.93

Rīgā 2004.gada 17.februārī (prot. Nr.7, 45.§)

Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību

Izdoti saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likuma 5.panta ceturto, astoto un devīto daļu un desmitās daļas 1., 3. un 4.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu;

1.2. antropogēno slodžu noteikšanas kārtību, kā arī prioritārās vielas un to emisijas ierobežošanas kārtību;

1.3. virszemes ūdensobjektu klasifikāciju un kvalitātes kritērijus (arī augstas, labas un vidējas ūdens kvalitātes kritērijus), kā arī stipri pārveidota vai mākslīga ūdensobjekta ekoloģiskā potenciāla kritērijus (arī laba ekoloģiskā potenciāla kritērijus).

2. Sagatavojot upju baseinu apsaimniekošanas plānus (turpmāk — apsaimniekošanas plāns) un pasākumu programmas, kā arī izvirzot apsaimniekošanas plānā iekļaujamās vides kvalitātes mērķus (turpmāk — vides kvalitātes mērķis), Valsts ģeoloģijas dienesta teritoriālās struktūrvienības — upju baseinu pārvaldes (turpmāk — pārvaldes), pamatojoties uz esošajiem monitoringa datiem:

2.1. iedala upes, ezerus, piekrastes un pārejas ūdeņus virszemes ūdensobjektos un nosaka katra ūdensobjekta tipu;

2.2. klasificē virszemes ūdensobjektus un stipri pārveidotus vai mākslīgus ūdensobjektus;

2.3. nosaka antropogēno slodzi virszemes ūdeņiem un, ņemot vērā ūdensobjekta kvalitāti un antropogēno slodžu ietekmi, nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros ir risks nesasniegt vides kvalitātes mērķus.

3. Valsts un pašvaldību institūcijas pēc pārvalžu pieprasījuma sniedz to rīcībā esošo informāciju un datus, kas nepieciešami virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumam un kvalitātes novērtēšanai, kā arī antropogēno slodžu noteikšanai virszemes ūdensobjektiem.

II. Virszemes ūdensobjektu

tipu raksturojums

4. Virszemes ūdensobjektiem — upēm, ezeriem, piekrastes un pārejas ūdeņiem — nosaka tipu atbilstoši virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumam (1.pielikums). Ūdensobjektu tipu raksturojumu izmanto atsevišķu virszemes

ūdensobjektu noteikšanai apsaimniekošanas plānu izstrādes gaitā.

5. Iedalot upes, ezerus, piekrastes un pārejas ūdeņus virszemes ūdensobjektos, izvērtē būtiskus apstākļus, piemēram, antropogēnās slodzes ietekmi (arī ūdenstilpes vai ūdensteces morfoloģiskās pārmaiņas), ūdeņu izmantošanu dzeramā ūdens ieguvei un saistību ar aizsargājamām teritorijām, kā arī ievēro šādus nosacījumus:

5.1. vienā ūdensobjektā apvieno tikai vienam ūdensobjektu tipam atbilstošus virszemes ūdeņus;

5.2. ūdensobjekts nepārklājas ar citu un nešķērso cita ūdensobjekta robežas;

5.3. ūdensobjekts atbilstoši ekoloģiskajai un ķīmiskajai kvalitātei ir viendabīgs;

5.4. ūdensobjekta ūdeņi uzskatāmi par nodalītiem un nozīmīgiem hidrogrāfiskā tīkla elementiem.

6. Ņemot vērā šo noteikumu 5.punktā noteiktos nosacījumus, atsevišķs ūdensobjekts var būt:

6.1. upe vai upes, kuru sateces baseins ir lielāks par 100 km²;

6.2. ezers, kura virsmas laukums ir 0,5 km² vai lielāks;

6.3. upe, kurai ir mazāks sateces baseins, vai ezers, kuram ir mazāks virsmas laukums, nekā minēts attiecīgi šo noteikumu 6.1. vai 6.2.apakšpunktā, ja atsevišķs ūdensobjekts nepieciešams, lai sasniegtu vides kvalitātes mērķus.

7. Ūdens apsaimniekošanas likumā noteiktajās aizsargājamās teritorijās esošie virszemes ūdeņi var būt atsevišķi ūdensobjekti, ja atsevišķs ūdensobjekts nepieciešams, lai nodrošinātu konkrētās teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu un ja šie ūdeņi uzskatāmi par nodalītiem un nozīmīgiem hidrogrāfiskā tīkla elementiem.

III. Antropogēno slodžu

noteikšanas kārtība un prioritāro vielu emisijas ierobežošanas kārtība

8. Nosakot virszemes ūdensobjektiem antropogēno darbību radītās slodzes katrā upju baseinu apgabalā, pārvaldes:

8.1. savāc un analizē informāciju par nozīmīgākajām antropogēnajām slodzēm un identificē tās komunālās saimniecības, kā arī rūpnieciskās, lauksaimnieciskās un cita veida saimnieciskās darbības, kuru dēļ:

8.1.1. rodas punktveida vai difūzais piesārņojums;

8.1.2. ūdeņos nonāk piesārņojošās vielas, arī šo noteikumu 2.pielikumā noteiktās prioritārās vielas, Ministru kabineta 2002.gada 9.jūlija noteikumu Nr.294 "Noteikumi par A, B un C kategorijas piesārņojošo darbību pieteikšanas un A un B kategorijas atļauju izsniegšanas kārtību" 5.pielikumā noteiktās vielas (attiecībā uz piesārņojošo vielu emisiju ūdenī) un Ministru kabineta 2001.gada 22.janvāra noteikumos Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" noteiktās ūdens videi īpaši bīstamās un bīstamās vielas;

8.1.3. mainās virszemes ūdeņu hidroloģiskais režīms vai morfoloģija;

8.2. apzina spēkā esošajos teritorijas plānojumos noteikto pašreizējo un plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanas veidu (ja nav spēkā esoša teritorijas plānojuma, apzina zemes lietojuma veidu);

8.3. nosaka, kuras identificētās darbības nepieciešams ņemt vērā, raksturojot antropogēno slodzi upēm, ezeriem, pārejas un piekrastes ūdeņiem, kā arī mākslīgiem un stipri pārveidotiem ūdensobjektiem;

8.4. izstrādā kritērijus antropogēno slodžu nozīmīguma izvērtējumam un izvērtē to cēloņus, apjomu un ietekmi;

8.5. novērtē, vai ūdensobjektā pastāv risks nesasniegt izvirzītos vides kvalitātes mērķus.

9. Novērtējot antropogēnās slodzes, pārvaldes izmanto esošos ūdeņu monitoringa datus un informāciju, kas iegūta, sagatavojot upju baseina raksturojumu.

10. Prioritārās vielas, kuru emisiju nepieciešams ierobežot, noteiktas šo noteikumu 2.pielikumā. Prioritāro vielu emisiju ierobežo Ministru kabineta 2001.gada 22.janvāra noteikumos Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" noteiktajā kārtībā.

IV. Virszemes ūdensobjektu klasifikācija un kvalitātes kritēriji (arī augstas, labas un vidējas ūdens kvalitātes kritēriji), kā arī stipri pārveidota vai mākslīga ūdensobjekta ekoloģiskā potenciāla kritēriji (arī laba ekoloģiskā potenciāla kritēriji)

11. Virszemes ūdensobjektus iedala ekoloģiskās kvalitātes klasēs un ķīmiskās kvalitātes klasēs.

12. Virszemes ūdensobjektus iedala augstas (etalonstāvokļa) ekoloģiskās kvalitātes klasē, labas ekoloģiskās kvalitātes klasē vai vidējas ekoloģiskās kvalitātes klasē saskaņā ar šo noteikumu 3.pielikumā noteiktajiem ekoloģiskās kvalitātes (bioloģiskajiem, hidromorfoloģiskajiem, ķīmiskajiem un fizikāli ķīmiskajiem) kritērijiem un 4.pielikumā noteikto kritēriju skaidrojumu. Ja dati liecina, ka ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte ir sliktāka par vidējo, to iedala sliktas ekoloģiskās kvalitātes klasē vai ļoti sliktas ekoloģiskās kvalitātes klasē, lai varētu izvēlēties piemērotākos pasākumus attiecīgā ūdensobjekta stāvokļa uzlabošanai.

13. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte ir augsta (etalonstāvoklis), ja monitoringā konstatēts, ka:

13.1. bioloģisko, fizikāli ķīmisko un hidromorfoloģisko kritēriju vērtības atbilst antropogēnās darbības neskartiem vai nenozīmīgi ietekmētiem attiecīgā tipa ūdeņiem un novērotie biotopi ir raksturīgi attiecīgā tipa ūdeņiem;

13.2. ūdensobjektā konstatēto sintētisko (mākslīgas izcelsmes) vielu koncentrācija ūdenī ir tuva nullei vai zemāka par laboratorijā nosakāmo;

13.3. ūdensobjektā konstatēto dabiskas izcelsmes piesārņojošo vielu koncentrācija ūdenī atbilst antropogēnās darbības neskartiem attiecīgā tipa ūdeņiem raksturīgajam fona līmenim.

14. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte ir laba, ja monitoringā iegūtās bioloģisko un fizikāli ķīmisko kritēriju vērtības liecina par nelielām atšķirībām no augstas kvalitātes (etalonstāvokļa) vērtībām.

15. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, ja monitoringā iegūtās bioloģisko un fizikāli ķīmisko kritēriju vērtības liecina par lielākām atšķirībām no augstas kvalitātes (etalonstāvokļa) vērtībām nekā labas ekoloģiskās kvalitātes gadījumā.

16. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte ir sliktā, ja monitoringā iegūtās bioloģisko un fizikāli ķīmisko kritēriju vērtības liecina par lielākām atšķirībām no augstas kvalitātes (etalonstāvokļa) vērtībām nekā vidējas ekoloģiskās kvalitātes gadījumā un ūdensobjektā sastopamās sugas un biotopi būtiski atšķiras no tiem, kādi raksturīgi attiecīgā tipa virszemes ūdensobjektiem, kurus neietekmē antropogēnās darbības.

17. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte ir ļoti sliktā, ja monitoringā iegūtās bioloģisko un fizikāli ķīmisko kritēriju vērtības liecina par lielākām atšķirībām no augstas kvalitātes (etalonstāvokļa) vērtībām nekā sliktas ekoloģiskās kvalitātes vērtības un ūdensobjektā nav sastopams vairākums sugu un biotopu, kādi raksturīgi attiecīgā tipa virszemes ūdensobjektiem, kurus neietekmē antropogēnās darbības.

18. Mākslīgus un stipri pārveidotus ūdensobjektus atbilstoši ekoloģiskajai kvalitātei iedala augstākajā iespējamā ekoloģiskā potenciāla klasē, laba ekoloģiskā potenciāla klasē, vidēja ekoloģiskā potenciāla klasē, sliktā ekoloģiskā potenciāla klasē vai ļoti sliktā ekoloģiskā potenciāla klasē. Lai noteiktu mākslīga vai stipri pārveidota ūdensobjekta

ekoloģisko potenciālu, ūdensobjektu pielīdzina upju, ezeru, pārejas ūdeņu vai piekrastes ūdeņu ūdensobjektu tipam, kuram mākslīgā vai stipri pārveidotā ūdensobjekta īpašības atbilst visvairāk. Iedalot konkrēto mākslīgo vai stipri pārveidoto ūdensobjektu ekoloģiskā potenciāla klasē, izmanto ekoloģiskās kvalitātes kritērijus, kādi šajos noteikumos noteikti atbilstošam virszemes ūdensobjektu tipam.

19. Virszemes ūdensobjektus un mākslīgus un stipri pārveidotus ūdensobjektus atbilstoši ķīmiskajai kvalitātei iedala labas ķīmiskās kvalitātes klasē vai sliktas ķīmiskās kvalitātes klasē. Labas ķīmiskās kvalitātes klasē iedala virszemes ūdensobjektus un mākslīgus un stipri pārveidotus ūdensobjektus, kuros ķīmisko vielu koncentrācija nepārsniedz vides aizsardzības normatīvajos aktos noteiktos vides kvalitātes normatīvus.

20. Ja monitoringa dati liecina, ka ūdensobjekts, ņemot vērā dažādus bioloģiskos, hidromorfoloģiskos, ķīmiskos vai fizikāli ķīmiskos kritērijus, atbilst dažādām kvalitātes klasēm, to iedala attiecīgi vissliktākās kvalitātes klasē.

21. Lai noteiktu ekoloģiskās kvalitātes kritēriju atbilstību kādai kvalitātes klasei un nodrošinātu klašu savstarpējo salīdzināmību, Latvijas Vides aģentūra izveido etalonobjektu tīklu. Etalonobjektu tīklā iekļauj visiem šo noteikumu 1.pielikumā noteiktajiem ūdensobjektu tipiem atbilstošus ūdensobjektus, kas iedalīti augstas kvalitātes (etalonstāvokļa) klasē. Virszemes ūdensobjekta tipam atbilstošo etalonstāvokli nosaka, ņemot vērā vairāku ūdensobjektu monitoringa datus, ilgākā laikposmā iegūtus datus vai modelēšanas rezultātus. Minētos paņēmienus var kombinēt. Ja pieejamais informācijas apjoms nav pietiekams, lai izmantotu minētos paņēmienus, etalonstāvokli var noteikt, ņemot vērā ekspertu atzinumu.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no direktīvas 2000/60/EC.

Ministru prezidents *E.Repše*

Vides ministrs *R.Vējonis*

Redakcijas piebilde: noteikumi stājas spēkā ar 2004.gada 26.februāri.

1.pielikums

Ministru kabineta

2004.gada 17.februāra noteikumiem Nr.93

Virszemes ūdensobjektu tipi

1. Upes

Nr. p.k.	Sateces baseina laukums	Kritums (1 līdz 3 km garā posmā)	Tips	Tipa raksturojums
1.1.	Mazs	Liels	Ritrāla tipa	Upe ir sekla, straumes ātrums lielāks
	(< 100 km2)	(> 1,0 m/km)	mazā upe	par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido
				smilts, grants un akmeņi
1.2.	Mazs	Mazs	Potamāla	Upe ir sekla, straumes ātrums mazāks
	(< 100 km2)	(< 1 m/km)	tipa mazā	par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido
			upe	smilts, kas ir klāta ar organiskas

				izcelsmes detrītu un dūņām
1.3.	Vidēji liels	Liels	Ritrāla tipa	Upe ir vidēji dziļa, straumes ātrums lielāks
	(100 līdz	(> 1 m/km)	vidējā upe	par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido
	1000 km ²)			smilts, grants un akmeņi
1.4.	Vidēji liels	Mazs	Potamāla	Upe ir vidēji dziļa, straumes ātrums
	(100 līdz	(< 1 m/km)	tipa vidējā	mazāks par 0,2 m/s. Gultnes substrātu
	1000 km ²)		upe	veido smilts, kas ir klāta ar organiskas
				izcelsmes detrītu un dūņām
1.5.	Liels	Liels	Ritrāla tipa	Upe ir dziļa, straumes ātrums lielāks
	(> 1001 km ²)	(> 1 m/km)	lielā upe	par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido
				smilts, grants un akmeņi
1.6.	Liels	Mazs	Potamāla	Upe ir dziļa, straumes ātrums mazāks
	(> 1001 km ²)	(< 1 m/km)	tipa lielā upe	par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido
				smilts, kas ir klāta ar organiskas
				izcelsmes detrītu un dūņām

2. Ezeri

Nr. p.k.	Vidējais dziļums	Ūdens cietība	Krāsainība	Tips
2.1.	Ļoti sekls	Cietūdens	Oligohumozs	Ļoti seklaiss dzidrūdens ezers ar
	(< 2 m)	(> 165 mkS/cm)	(< 80 Pt-Co)	augstu ūdens cietību
2.2.	Ļoti sekls	Cietūdens	Polihumozs	Ļoti seklaiss brūnūdens ezers ar
	(< 2 m)	(> 165 mkS/cm)	(> 80 Pt-Co)	augstu ūdens cietību
2.3.	Ļoti sekls	Mīkstūdens	Oligohumozs	Ļoti seklaiss dzidrūdens ezers ar
	(< 2 m)	(< 165 mkS/cm)	(< 80 Pt-Co)	zemu ūdens cietību
2.4.	Ļoti sekls	Mīkstūdens	Polihumozs	Ļoti seklaiss brūnūdens ezers ar
	(< 2 m)	(< 165 mkS/cm)	(> 80 Pt-Co)	zemu ūdens cietību
2.5.	Sekls	Cietūdens	Oligohumozs	Seklaiss dzidrūdens ezers ar
	(2-9 m)	(> 165 mkS/cm)	(< 80 Pt-Co)	augstu ūdens cietību
2.6.	Sekls	Cietūdens	Polihumozs	Seklaiss brūnūdens ezers ar
	(2-9 m)	(> 165 mkS/cm)	(> 80 Pt-Co)	augstu ūdens cietību
2.7.	Sekls	Mīkstūdens	Oligohumozs	Seklaiss dzidrūdens ezers ar
	(2-9 m)	(< 165 mkS/cm)	(< 80 Pt-Co)	zemu ūdens cietību
2.8.	Sekls	Mīkstūdens	Polihumozs	Seklaiss brūnūdens ezers ar
	(2-9 m)	(< 165 mkS/cm)	(> 80 Pt-Co)	zemu ūdens cietību